

Oudjaar 2018: what is school shaming?

Dit jaar verschenen er 44 blogberichten op *Onderwijsethiek.nl*. De inhoudsopgave tref je **HIER** aan.¹ Maar er is een verschijnsel waar ik het dit jaar nog niet over gehad heb. What is #schoolshaming? Zo luidde de kop van een artikel in *The Guardian* (16/11/2018).² Volgens de Canadese blogger Doxtdator (21/10/2018) gaat het eigenlijk om twee diametraal verschillende verschijnselen.³

Met de term **student shaming** verwijst men naar onderwijspraktijken waarin leerlingen systematisch vernederd worden door hun school. Zoals blijkt uit een recent juridisch tijdschriftartikel wordt dit ook wel 'school shaming' genoemd.⁴ Dat artikel gaat over de vraag of scholen in strijd met de (Amerikaanse) grondwet handelen als ze aan leerlingen vernederende straffen opleggen.⁵

Maar met de term **school shaming** wordt tegenwoordig ook een omgekeerd verschijnsel aangeduid. Er zijn 'neotraditionele' scholen die strakke discipline en 'zero tolerance' als handelsmerk kiezen en die daarbij welbewust 'student shaming' toepassen. Als zij daarop publiekelijk door ouders of derden worden aangesproken, kruipen zij in de slachtofferrol: onze school is het mikpunt van publieke vernedering (naming and shaming), wij worden getroffen door 'school shaming' omdat onze pedagogisch-didactische visie niet strookt met het softe gedachtengoed dat tegenwoordig in de mode is.

In het eerstgenoemde dagbladartikel houdt Donna Ferguson zich verre van dit wespennest. Zij stelt slechts de morele vraag aan de orde in hoeverre leerlingen of hun ouders over de schreef gaan als ze publiekelijk of via sociale media kritiek uitoefenen op het beleid van hun school. Maar voor een zorgvuldige afweging graaft zij niet diep genoeg. De onderstaande tabel wil een checklist bieden om de morele toelaatbaarheid van dergelijke publiekelijk geuite kritische signalen te taxeren.

1. In hoeverre raakte het signaal-an-sich de belangen van de school? 1.1 werd er kritiek geleverd op haar handelen of functioneren? 1.2 werd zij met name genoemd of anderszins herkenbaar in beeld gebracht? 1.3 werd zij ter verantwoording geroepen? 1.4 werd zij expliciet in gebreke gesteld? 1.5 werd haar handelen met zoveel woorden veroordeeld (als laakbaar bestempeld)? 1.6 werd haar handelen als onrechtmatig of strafwaardig bestempeld?
2. Aan wie of aan welke doelgroep was het signaal (in 1^e, 2^e, n^e instantie) geadresseerd? 2.1 aan de school? 2.2 aan hogere leidinggevenden of interne dan wel externe toezichthouders? 2.3 aan andere belanghebbenden of interne dan wel externe belangenbehartigers? 2.4 aan een wijder publiek?
3. Werd zorgvuldigheid betracht opdat niet-geadresseerden het signaal niet zouden ontvangen?
4. Welke (feitelijke c.q. gevreesde c.q. beoogde) gevolgen had het signaal voor de school? 4.1 dat zij genoodzaakt werd zich publiekelijk te verantwoorden? 4.2 dat zij zich niet kon verweren omdat zij dan inbreuk zou maken op de privacy van betrokkenen? 4.3 dat zij genoodzaakt werd aan de kritiek tegemoet te komen of haar leven te beteren? 4.4 dat haar werkrelaties (c.q. vertrouwensrelaties) met leerlingen en ouders werden aangetast? 4.5 dat haar gezagspositie jegens leerlingen werd ondermijnd? 4.6 dat het saamhorigheidsgevoel, het chauvinisme en de loyaliteit tot de school werd ondermijnd? 4.7 dat het gevoel van eigenwaarde en het welbevinden van de leraren en de schoolleiding werd ondermijnd? 4.8 dat de school werd gestraft of aansprakelijk werd gesteld voor de aangerichte schade? 4.9 dat haar eer en goede naam werd aangetast? 4.10 dat zij publiekelijk aan de schandpaal werd gezet?

Wes Holleman

weblog onderwijs 31-12-2018

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.onderwijsethiek.nl/wp-content/uploads/2018/12/BlogOverzicht2018.pdf>

² <https://www.theguardian.com/education/2018/nov/06/what-is-school-shaming>

³ <https://www.longviewoneducation.org/school-shaming-and-the-reactionary-politics-of-neotrad/> (21/10/2018)

⁴ Amanda Harmon Cooley (2018). An Efficacy Examination and Constitutional Critique of School Shaming. *Ohio State Law Journal*, vol. 79, no. 2, 319-373. URL: <https://kb.osu.edu/handle/1811/86384>

⁵ Vergelijk het Kinderrechtenverdrag: zorg 'dat de wijze van handhaving van de discipline op scholen verenigbaar is met de menselijke waardigheid van het kind' (art. 28 lid 2) en zorg dat 'geen enkel kind wordt onderworpen aan (...) onterende behandeling of bestraffing' (art. 37 lid a). URL: <http://boes.org/un/dutun-c.html>